NSZK – szövetségi elnökök (1949–)

Theodor Heuss (1949–1959)

(1884–1963): a württembergi Brackenheimben született; művészettörténelmet és közgazdaságtant tanult. 1905-től különböző liberális lapok és folyóiratok munkatársa; 1920-tól egyidejüleg tanár a berlini politikai főiskolán. 19 éves kora óta a liberális Szabadelvű Egyesülés, majd a Haladó Néppárt és a Német Demokratikus Néppárt (DDP), illetve a Német Állampárt (DStP) tagja. 1924-1928-ban, valamint 1930–1933-ban Reichstag-képviselő. A nemzetiszocialista diktatúra éveit önéletrajzok írásával és felesége munkájával vészelte át. 1945-ben újságkiadó, baden-württembergi kultuszminiszter és egyetemi tanár. 1948-ban a Szabad Demokrata Párt (FDP) első elnöke, majd 1949–1959-ben szövetségi elnök.

Heinrich Lübke (1959–1969)

(1894–1972): Enkhausenben született cipész és kisgazda fiaként; az első világháború után mezőgazdaságtant tanult a bonni egyetemen. Kezdeményezésére 1926-ban a kis- és középparaszti szövetségek a Német Parasztság (Deutsche Bauernschaft) szervezetbe egyesültek, amelynek 1933-ig első elnöke volt. 1931-től Zentrum párti képviselő a porosz tartományi gyűlésben. A nácik elbocsájtották állásából és húsz hónapig vizsgálati fogságban tartották. A második világháború alatt egy magán mérnöki irodában dolgozott. 1945-ben belépett a CDU-ba, 1946-tól vesztfáliai tartományi képviselő, 1947–1952-ben Északrajna-Vesztfália élelmezési, mezőgazdasági és erdészeti minisztere. 1949–1950-ben, majd 1950-től a Bundestag agrárpolitikai bizottságának tagja, majd elnöke. 1953–1959-ben élelmezési, mezőgazdasági és erdészeti szövetséges miniszter. A német mezőgazdaság „zöld tervének" egyik kidolgozója; az 1957. évi római szerződések után az Európai Gazdasági Közösség közös agrárpolitikájának meghatározója. 1959–1969-ben szövetségi elnök.

Gustav Heinemann (1969–1974)

(1899–1976): a Krupp-cég betegpénztári igazgatójának fiaként született Schwelmben. Jogot tanult; 1926-tól ügyvédi irodában, s egyidejűleg a Rajnai Acélművek jogászaként dolgozott, amelynek 1936-tól elnökségi tagja. Politikailag 1933-ig a kereszténységi szociális népszolgálatban vállalt részt, majd a nemzetiszocialista években a hitvalló egyház vezetői közé tartozott. 1945–1967-ben az evangélikus egyháztanács tagja. 1945-ben belépett a CDU-ba; 1946–1949-ben Essen főpolgármestere, s 1947–1948-ban egyidejűleg Északrajna-Vesztfália igazságügyi minisztere. 1949-ben az NSZK első belügyminisztere, de 1950-ben lemondott. 1952-ben kilépett a CDU-ból; az Össznémet Néppárt alakításának sikertelen kísérlete után 1957-ben belépett az SPD-be, s többször

élesen bírálta a CDU/CSU és Adenauer politikáját. 1966–1969-ben Kiesinger nagykoalíciós kormányának igazságügyminisztere. 1969–1974-ben szövetségi elnök.

Walter Scheel (1974–1979)

(1919–): Solingen közelében bognár fiaként született, s érettségije után banki ismereteket szerzett. A második világháborúban katona, s az éjszakai vadászok főhadnagya. 1945–1953-ban különböző ipari szövetségek cégvezetője, 1953-tól önálló gazdasági tanácsadó Düsseldorfban. 1946 óta az FDP tagja; 1950-től az északrajna-vesztfáliai tartományi gyűlési, majd 1953-tól Bundestag képviselő, 1967–1969-ben utóbbi alelnöke. 1961–1966-ban szövetségi gazdasági együttműködési miniszter és a külügyminiszter állandó képviselője. 1968-ban az FDP elnöke lett. 1969-1974-ben a szociálliberális koalíció külügyminisztere és alkancellárja; Willy Brandttal együtt az új keleti politika egyengetője, s 1972 májusában a szerződések ratifikálásának következetes híve. 1974–1979-ben szövetségi elnök.

Karl Carstens (1979–1984)

(1914–1992): Brémában született, hangsúlyozottan északnémet és protestáns beállítottságu. Tudományos pályafutását jogászként folytatta; 1960-ban az állam- és a nemzetközi jog professzora Kölnben. 1961–1966-ban külügyi államtitkár, majd a védelmi minisztérium munkatársa. 1968–1969-ben Kiesinger kancellári hivatalának államtitkára, a CDU tagja. 1969–1973 között a háttérbe szorult; 1973-ban a Bundestag ellenzéki frakciójának, majd 1976-ban a Bundestag elnöke. 1979–1984-ben szövetségi elnök.

Richard von Weizsäcker (1984–1994)

(1920–): ismert württembergi evangélikus családban született. Fiatal ügyvédként apját védte a nürnbergi háborús bűnösök perében. 1966-ig az iparban és banki területen dolgozott, 1964–1970-ben az evangélikus egyház egyik vezetője. CDU képviselőként 1969–1981 között Bundestag-képviselő, 1979–1981-ben annak alelnöke. 1981–1984-ben Nyugat-Berlin kormányzó főpolgármestere, majd 1984–1994-ben szövetségi elnök.

Roman Herzog (1994–1999)

(1934–): a bajorországi Landshutban született, s jogot tanult Münchenben. 1966–1973-ban a berlini Freie Universität tanára, majd 1973–1978 között Rajna-vidék-Pfalz tartomány szövetségi megbízottja. 1978–1983-ban a CDU/CSU evangélikus munkakörének elnöke, baden-württembergi kultusz- és sport-, majd belügyminiszter, a CDU szövetségi elnökségének tagja. 1983–1987-ben a karlsruhei szövetségi alkotmánybíróság alelnöke, majd 1987–1994-ben elnöke. 1994–1999-ben szövetségi elnök.

Johannes Rau (1999–2004)

(1931–): Wuppertal protestáns lelkészi környezetében nőtt fel; 1949-1951-ben a könyvkiadói szakmát sajátította el. 1952–1953-ban evangélikus könyvkiadók képviselője és terjesztési vezető, 1954–1967-ben kiadói ügyvezető, végül igazgató. 1952–1957-ben az Össznémet Néppárt, majd 1957-től az SPD tagja. 1958–1962 között a wuppertali ifjúszocialisták elnöke. 1958-tól a tartományi gyűlés képviselője, 1962–1970-ben a tartományi gyűlés SPD-frakcióelnökségének tagja. 1964–1978 között SPD városi tanácsnok Wuppertalban. 1966-tól az evangélikus egyház egyik vezetője, a WDR-rádió igazgatósági tagja, a tartományi gyűlés kulturális bizottságának elnöke. 1968-tól az SPD elnökségének tagja. 1969–1970-ben Wuppertal főpolgármestere, majd Északrajna-Vesztfália tudományos minisztere. 1977-ben az SPD tartományi elnöke, 1978-tól tartományi miniszterelnök, 1982-től az SPD szövetségi elnökhelyettese. 1985-ben pártja másodszor is abszolú többséget szerzett a tartományban. 1999–2004 között szövetségi elnök.

Horst Köhler (2004–2010)

(1943–): a Lengyel Főkormányzóságba 1942-ben áttelepített besszarábiai német parasztcsalád hetedik gyermekeként született Heidensteinben (ma: Skierbieszów). A Vörös hadsereg előrenyomulását követően Lipcse mellé menekültek, ahol szintén parasztgazdaságot igyekeztek létrehozni. Az NDK kollektivizálási tervei miatt Nyugat-Berlinen keresztül az NSZK-ba menekültek, s végül Ludwigsburgban telepedtek le. Katonai szolgálatát követően Tübingenben 1969-ig közgazdaságtant és politikatudományt tanult, majd 1976-ig tudományos referens az egyetem alkalmazott gazdaságkutatási intézetében. 1977-ben doktorált, majd a szövetségi gazdasági és pénzügyminisztérium osztályvezetője. A szovjet csapatkivonás pénzügyi költségeinek, majd az Egyesült Államok Öböl-háborújához nyújtott 12 milliárd DM-es támogatás német tárgyalója. 1993–1998 között a Der Deutsche Sparkassen- und Giroverband, majd 2000-ig a az Európai Újjáépítési Bank elnöke. 2000–2004 között a Nemzetközi Valutaalap ügyvezető igazgatója, 2004–2010-ig az NSZK 9. szövetségi elnöke. Jóllehet második elnöki ciklusára is újjáválasztották, 2010 májusában azonnali hatállyal lemondott tisztségéről, mert éles kritika érte egy rádiónyilatkozatát, amelyben támogatta a CDU/CSU még 2008-ban elfogadott stratégiáját, miszerint a Bundeswehr végső esetben bevethető az ország nyersanyagellátásának biztosítása érdekében.

Christian Wilhelm Walter Wulff (2010–2012)

(1959–): Osnabrückben született, jogot és gazdaságtudományt tanult. 1990–1994 között ügyvéd Osnabrückben. 1975-ben belépett a CDU-ba, s 1979–1983 között ifjúsági szervezete (Junge Union) szövetségi elnökségi tagja. 1994–2008 között a CDU alsószászországi tartományi elnöke, majd a CDU szövetségi elnökhelyetteseinek egyike. 2003–2010 között Alsószászország miniszterelnöke. 2010–2012 között az NSZK 10. szövetségi elnöke. Horst Köhler lemondása után a harmadik választási menetben, 51 évesen lett szövetségi elnök; hét protestáns hivatali elődjeitől eltérően, Heinrich Lübke

után az első katolikus elnök. Számos vélemény szerint második feleségével a modern és csillogó Németországot jelképezték. A tarka német köztársaság elvét vallotta. Thilo Sarrazin könyvének megjelenése után kijelentette: a kereszténység, a zsidóság és az iszlám kétségtelenül Németországhoz tartozik. 2012 februárjában az iránta megrendült bizalom miatt lemondott, amelyet a média a házépítése körüli hitelfelvétel miatt keltett.

Joachim Gauck (2012–)

(1940–): Rostockban született. Apja a kereskedelmi flotta kapitánya, anyja ügyvédi iroda vezetője volt, mindketten NSDAP-tagok. Apját az angol hadifogság után (1946-tól) hajózási munkavédelmi felügyelőként alkalmazták, majd 1951-ben nyomtalanul eltűnt; egy szibériai munkatáborba hurcolták, ahonnét csak 1955-ben tért haza. A család így antikommunista beállítottságú lett. 1958–1965 közötti Rostockban teológiát tanult. 1967-től lelkészként és egyházi funkcionáriusként dolgozott, állandó Stasi megfigyelés alatt. 1983-ban és 1988-ban Rostockban az evengélikus egyházi konferencia szervezője, a békés rendszerváltás során ugyanitt az Új Fórum egyik vezetője. 1990–2000 között a Stasi-iratokat kezelő hivatal vezetője. Pártonkívüli. 2012 márciusától az NSZK 11. szövetségi elnöke.

(N.I.)